

HAVUMETSÄMME TARVITSEVAT SUOJELUA KORISTEKASVIEN MUKANA LEVIÄVILTÄ VIERASPERÄISILTÄ KASVINTUHOOJILTA

Mariela Marinova-Todorova¹, Niklas Björklund², Johanna Boberg², Daniel Flø³, Juha Tuomola¹, Micael Wendell³, Salla Hannunen¹
¹Riskinarvioinnin yksikkö, Ruokavirasto • ²Riskvärdering av växtskadegörare, Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) • ³Vitenskapskomiteen for mat og miljø (VKM)

KASVINTUHOOJAT LEVIÄVÄT ELÄVIEN KASVIEN MUKANA

Kasvintuhoojat leviävät uusille alueille erityisesti elävien kasvien kansainvälisen kaupan välityksellä. Uusilla alueilla nämä vierasperäiset tuhoajat voivat aiheuttaa merkittävää haittaa kasvintuotannolle ja ympäristölle.

Suomeen ja muihin Pohjoismaihin tuodaan nykyisin paljon koristekasveja. Esimerkiksi viimeisen 10 vuoden aikana Suomeen, Ruotsiin ja Norjaan on tuotu koristekasveja yli 70 maasta.

Tuhoojien leviämistä kasvien mukana pyritään estämään kasvinterveyslainsäädännössä määritettyjen toimien, esimerkiksi tuontikieltojen ja erilaisten käsittelyvaatimusten avulla.

Chionaspis pinifolia (Yläkuva: William M. Ciesla, Forest Health Management International, Bugwood.org) ja *Orgyia leucostigma* (Alakuva: Karan A. Rawlins University of Georgia, Bugwood.org) ovat pohjois-amerikkalaisia tuhoajia, jotka voivat mahdollisesti levitä Pohjoismaihin elävien kasvien mukana.

Viitteet

- EPPO (2016) EPPO Secretariat's approach for commodity studies. EPPO Technical Document No. 1074, 44 pp.
- Heikkilä J, Tuomola J, Pouta E, Hannunen S (2016) FinnPRIO: a model for ranking invasive plant pests based on risk. Biological Invasions 18: 1827-1842.
- Marinova-Todorova M, Björklund N, Boberg J, Flø D, Tuomola J, Wendell M, Hannunen S (2020) Screening potential pests of Nordic coniferous forests associated with trade in ornamental plants. EPPO Bulletin 00: 1-19.

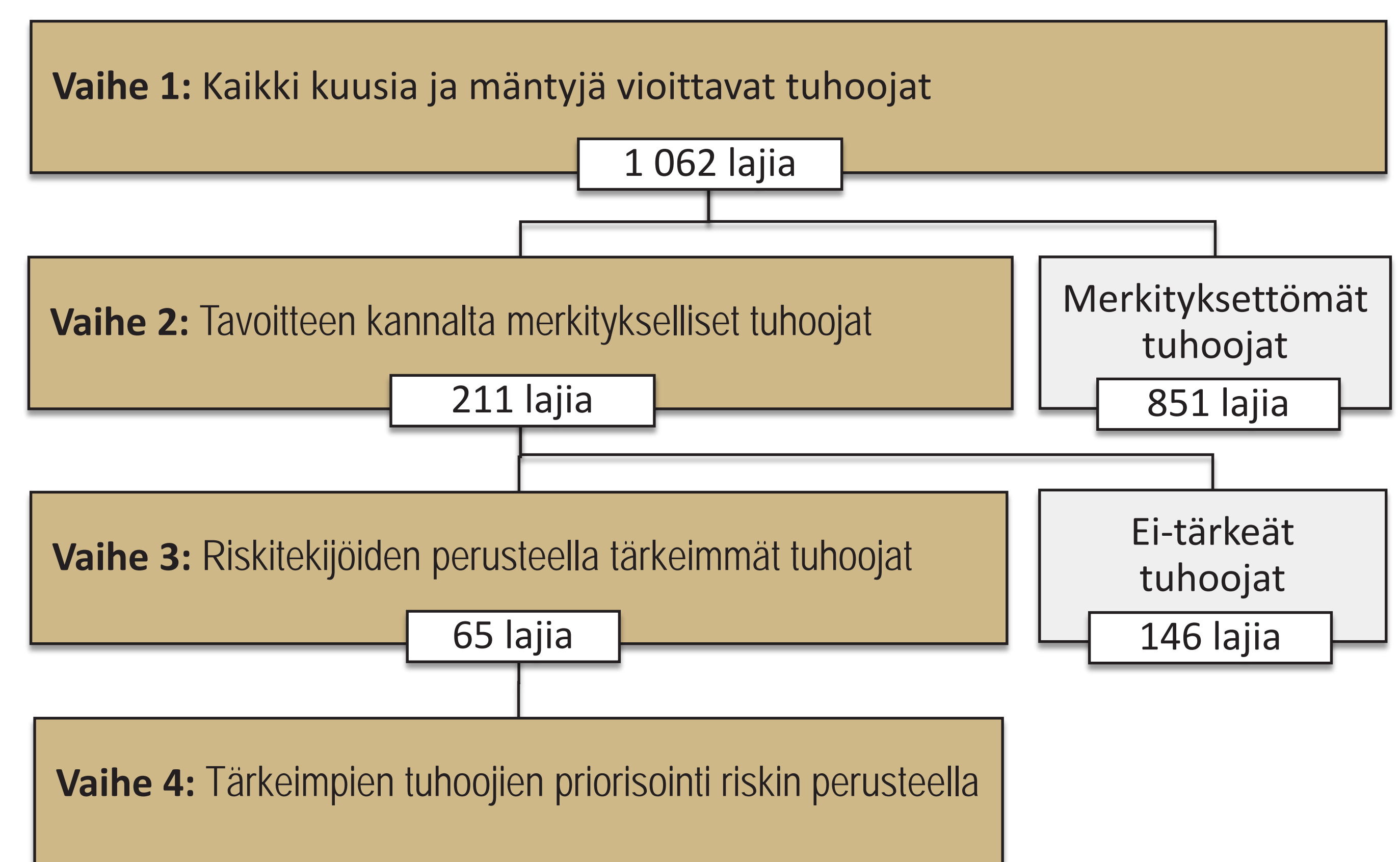
KAIKKI RISKIT EIVÄT OLE VIELÄ HALLINNASSA

Yhteispohjoismaisessa tutkimuksessa (Marinova-Todorova ym. 2020) selvitimme, voiko koristekasvien kansainvälisessä kaupassa levitä pohjoismaihin havumetsiä uhkaavia uusia merkittäviä tuhoajia, joita ei vielä huomioida kasvinterveyslainsäädännössä.

Tunnistimme 211 kasvintuhoojaa, jotka

- 1) voivat levitä koristekasvien mukana,
- 2) voivat vioittaa kuusi- tai mäntykasveja,
- 3) eivät vielä esiinny pohjoismaissa,
- 4) eivät ole säädeltyjä tuhoajia kasvinterveyslainsäädännössä.

Arvioimme, että näistä 65 saattaa uhata pohjoismaisia havumetsiä.

Tutkimuksessa tuhoojauhkia tunnistettiin nelivaiheisen seulontaprosessin avulla hyödyntäen EPPO:n ohjeistusta (EPPO 2016) ja FinnPRIO-mallia (Heikkilä ym. 2016).

METSIEN TERVEYDEN SUOJELUUN TULEE PANOSTAA

Suosittellemme, että neljän tärkeimmäksi tunnistamme tuhoajan riski arvioidaan kansainvälisten standardien mukaisesti. Tämä on edellytys sille, että kasvinterveyslainsäädäntöön voidaan lisätä tuhoajien leviämisen estämiseen pyrkiviä vaatimuksia. Arvioitavat tuhoajat olisivat *Orgyia leucostigma* -perhonen, *Chionaspis pinifolia* -kuorikilpikirva, *Toumeyella parvicornis* -kilpikirva ja *Orthomicus erosus* -kaarnakuoriainen.

Selvityksemme mukaan myös monet muut pohjoismaisia havumetsiä uhkaavat tuhoajat voivat levitä meille koristekasvien mukana. Lisäksi invasioita aiheuttavat usein tuhoajat, jotka ovat tieteelle uusia tai alkuperäisellä esiintymisalueellaan harmittomia.

Tämän vuoksi elävien kasvien kauppaan liittyvien tuhojariskien hallinta on erittäin haasteellista. Se vaatii kaupan ja maailmanlaajuisen tuhoajatilanteen jatkuvaa seurantaa, sekä nopeaa reagoitua mahdollisiin uusiin uhkiin.